

nestěžovaly nebo neobmezovaly, a by vodou plýtváno nebylo (§ 43, 21 česk. z. vod. a § 42 mor. a slez. vod. z.). Prokáže-li poškozený, že se předpisu toho nešetří, budiž ku jeho žádosti v přiměřené lhůtě úřadem politickým odstranění zlořádu nařízeno a po marném uplynutí lhůty na útraty liknavého provedeno. Hráze náleží mimo to k oněm stavbám vodním, jež za účel mají vlastnictví pozemkové chrániti a mohou se tudíž buď dobrovolným se dohodnutím neb na základě usnesení většiny účastníci za účelem zřízení hrází ve družstva vodní spojit. Hráze mohou však i na státní nebo zemské útraty býti provedeny; slouží-li pak držitelům pozemky ku prospěchu, mohou tito cestou správní býti přidrženi přiměřeně ku nákladům stavebním přispěti. Účastníci jsou oprávněni vymoci sobě rozhodnutí soudcovské o okolnosti, zda jim stavba jest ku prospěchu aneb zda příspěvek jim uložený jest přiměřený (§ 20 a 26 říš. zák. vod.).

III. Protržení hrází.

Poškození hrází musí co možná v prvopočátcích býti opraveno. Hrozí-li protržením hrází značné nebezpečí, učiněna budtež ku žádosti úřadu politického nebo představeného rychlá opatření. Sousední obce jsou zavázány proti přiměřené náhradě potřebnou pomoc poskytnouti (§ 51 česk. vod. r. a 50 mor. a slez. vod. r.). Mají-li obecním představenstvem povolení ochranné stavby z nouze k okamžitému zabránění velkého nebezpečí i na dále potrvati, dlužno k tomu povolení politického úřadu dodatečně si vymoci. (Rozh. min. orby ze dne 18. září 1878 č. 7450.)

IV. Hráze co ochranná opatření proti bystřinám.

Zák. ze dne 30. června 1884 č. 117 ř. z., ponechávaje v platnosti nařízení zákona vodního, ustanovuje, že díla ku neškodnému svádění bystřin podniknouti mohou státní správa, okresy, obce, jakož i účastníci buď jednotlivě nebo společně. Podnikatel na základě schváleného generálního projektu obdrží tu rozsáhlé právo vyvlastňovací. Náklady nese podnikatel a přísluší jemu dle vodních zákonů právo příspěvek na účastnících vyháhati (§§ 1, 2, 9, 14—17, 18, 19 jmen. z.).

V. Ustanovení práva trestního.

Každé zlomyslné odstranění nebo poškození hráze, již břehy řek a potoků jsou upevněny, budiž dle velikosti svévole nebo způsobené škody jakožto přestupek, dle voj. trest. z. jakožto přečin vězením až do 3 měsíců potrestáno (§ 318 tr. z. a § 575 voj. tr. z.).

Hromosvod.

Stav. řád pro království České (zák. ze dne 8. ledna 1889 č. 5. z. z.) ustanovuje v § 78, že, když má na stavení býti postaven hromosvod, jest při tom na úplnou svodnost až do země zřetel vzíti. Všechny věže, neobyčejně vysoká stavení a zásobárny dlužno hromosvody opatřiti. Posavadní hromosvody dlužno častěji prohlížeti, aby se zjistilo, jsou-li náležitě svodné. Shledá-li se, že na některém místě svodnost jich je přerušena, budtež bez průtahů opraveny.

Ku zřízení hromosvodu na domě jest potřebí povolení úřadu stavebního (tak výslovně stav. ř. pro Dolní Rakousy, Krajinu, Solnohradsko a Slezsko), neboť povolení stavební jest nutným ke všem podstatným opravám a změnám na staveních, jež k udržení stavby na stavení nebo na jeho hlavních částech se předseběrou. Když i tedy některé stav. ř. neobsahují výslovné ustanovení, že ku zřízení hromosvodů jest potřeba povolení úřadu stavebního, musí nicméně takové zařízení, nechť se již týká

postavení nového hromosvodu nebo změny v umístění již stávajícího, mezi ona opatření ve smyslu stav. ř. vpočteno býti, jež potřebují úředního povolení, poněvadž postavení hromosvodu vliv má na bezpečnost stavení proti ohni a na práva sousedů.

Dohled nad dobrým stavem hromosvodů spadá v obor policie místní, a celá řada policejních předpisů o ohni pečuje též o náležité udržování hromosvodů.

Hřbitovy.

I. Zřízení a udržování hřbitovů.

Zřízení a udržování hřbitovů i dozor nad nimi spadá dle rak. zákonů v samostatný obor působnosti obcí, kdežto státní správa, jež vykonává vrchní dozor nad vším zdravotnictvím a vrchní správu zdravotních záležitostí, bdí nad plněním zdravotně policejních předpisů ohledně hřbitovů (zák. ze dne 30. dubna 1870 č. 68 ř. z.). Ku zřízení hřbitovů se povoluje expropriace vhodných pozemků (výn. min. vn. ze dne 17. listopadu 1860 čís. 34863). Otázku, je-li pozemek pro zřízení hřbitova z ohledů zdravotně policejních způsobilý, sluší rozhodnouti úřadům dle volného uvážení na základě dobrého zdání interestentův a znalců (nál. spr. s. dv. sb. »Budwinski« č. 1410), rovněž otázku, jak dlouho z ohledu na veřejné poměry zdravotní na určitý hřbitov se může pohřbívati, resp. kdy třeba nový hřbitov zříditi (nál. spr. s. dv. sb. »Budw.« č. 3237).

Náklad na zřízení a udržování hřbitovů vésti mají z pravidla súčasné obce dle poměru počtu duší, v některých zemích korunních dle poměru výše přímých daní súčasněných členů obcí (dek. dv. kanc. ze dne 23. května 1834 č. 11.237). Výnosem min. kultu a vyuč. ze dne 30. května 1888 č. 3559 bylo prohlášeno, že všeobecné povinnosti přispívati k udržování a zřizování katolických hřbitovů státní správa kultu nemá. Též pro patrona nevzchází povinnost konkurenční, když stane se z veřejných ohledů zdravotních rozšíření hřbitova nutným; přináležít spíše dle § 3 zák. ze dne 30. dubna 1870 č. 68 ř. z. vésti náklad na zřízení a udržování pohřebišť obci samé, a výklad, že by dle § 3 citov. zák. ona jen dozor na ně vésti měla, jest mylný. Působnost citov. zákona říšs. není učiněna závislou na vydání zvláštních zákonů zemských (nál. spr. s. dv. ze dne 15. května 1878, sb. »Budwinski« sv. II. 268).

II. Hřbitovy konfesionální.

Konfesionální hřbitovy jsou ty, jež výhradně pro pohřbívání osob určitého vyznání určeny jsou a které tvoří část budovy kostelní gub. nař. ze dne 8. listopadu 1825 čís. 58843 p. sb. z. č. 392). Tvrze ní, že ten který hřbitov jest konfesionální, nepřičí se §u 3 lit. d zák. ze dne 30. dubna 1870 č. 68 ř. z.; tento zákon nijak nechtěl se stávajících ústavů a zařízení jednotlivých vyznání dotýkati, nýbrž jen normu ustanoviti, kdo povinen jest po zákonu ve příčině potřeb tu a tam při takových ústavech se vyskytujících vyhověti veřejnému zdravotnictví. Knihovní vlastnictví jest pro vyznání irrelevantním, neboť lze si mysliti, že hřbitov nehledě ku knihovnímu vlastnictví obce následkem »věnování« ústavem konfesionálním se stal (nál. spr. s. dv. ze dne 14. list. 1878 sb. »Budwinski« sv. II. 361; ze dne 30. září 1885 sb. »Budwinski« sv. IX. 2695; ze dne 19. května 1882 sb. »Budwinski« sv. VI. 1411). Okolnost, že hřbitov pro farní osadu v knize pozemkové jest zapsán, je zajisté pro konfesionalnost jeho rozhodnou (nál. spr.